

Onderwerp: Overdracht bevoegd gezag basisschool Yn de mande

Schiermonnikoog, 24 november 2020

Aan de Gemeenteraad,

Aanleiding

Het bestuur van Stichting Samenwerkingschool Yn de mande (hierna SWS Yn de mande) heeft de raad en het college per brief laten weten dat zij uit het bestuur willen treden. In maart heeft uw gemeenteraad met het bestuur en de directie van SWS Yn de mande gesproken over de strekking van de gestuurde brief. Het bestuur van SWS Yn de mande heeft zich bij haar aantreden in 2018 gekarakteriseerd als overgangsbestuur die de school in rustiger vaarwater moest brengen. Ook het voorzien in een andere, structurele en toekomstbestendige bestuursvorm voor het basisonderwijs op het eiland is daarbij als doel gesteld. Het schoolbestuur geeft het advies om een andere bestuursvorm voor SWS Yn de mande te gaan hanteren door het bevoegd gezag van de school over te dragen aan de gemeente. Hiertoe zal de school worden omgezet tot een geheel openbare school, maar met behoud van een identiteitscommissie zodat zowel de protestantchristelijke identiteit als het openbare karakter worden gewaarborgd in de school.

Op 15 september heeft uw gemeenteraad ingestemd met het voornemen om het bevoegd gezag van SWS Yn de mande over te dragen aan de gemeente Schiermonnikoog en het proces tot overdracht op te starten. De afgelopen periode heeft de gemeente samen met VOS/ABB¹ en het bestuur van SWS Yn de mande de processtappen uitgewerkt. Op grond van de bevoegdheden die zijn vastgelegd in de Wet op het Primair Onderwijs (hierna: WPO) en de statuten van SWS Yn de mande dient de gemeenteraad instemming te verlenen om het bevoegd gezag van de basisschool over te kunnen dragen.

Argumenten

De motieven die ten grondslag liggen aan het overdragen van het bevoegd gezag aan de gemeente zijn de volgende:

1. Complexiteit huidige bestuursstructuur
2. Toekomstbestendige bestuursvorm
3. Relatie andere wettelijke taken gemeente
4. Ontwikkeling Leer- en Ontwikkelcentrum 0-16 jaar
5. Leefbaarheid

1. Complexiteit huidige bestuursstructuur

SWS Yn de mande is op 1 augustus 2009 ontstaan uit een fusie tussen o.b.s. Martha Karst en c.b.s. Ds. Hasper. In de oprichtingsstatuten van SWS Yn de mande is beschreven dat er sprake is van een intern en een extern bestuur. Het interne bestuur betreft de bestuursleden van SWS Yn de mande welke fungeert als bevoegd gezag en die de toezichhoudende taken uitvoert. Het externe bestuur wordt gevormd door het bestuur van de Vereniging Protestants Christelijk Basisonderwijs en de gemeenteraad. De rol en verantwoordelijkheden van het externe bestuur zijn echter onduidelijk waardoor in de praktijk de taken van het externe bestuur zijn overgenomen door de identiteitscommissie. Deze commissie bewaakt vooral de Protestants Christelijke richting in de school. Omdat de oprichtingsstatuten van SWS Yn de mande nu niet meer geheel overeenkomen met de actuele situatie is het van belang dat ze worden aangepast. Ook de onderwijsinspectie heeft

¹VOS/ABB is de belangenbehartiger en dienstverlener voor de schoolbesturen met openbare en algemeen toegankelijke scholen in Nederland.

geconcludeerd dat de bestuurlijke constructie van de school complex is en heeft aanbevolen om hier een duidelijkere vorm voor te vinden.

2. Toekomstbestendige bestuursvorm

De ervaring van het schoolbestuur heeft geleerd dat diverse bestuurlijke varianten -zoals aansluiting bij bestuur aan de wal- niet effectief zijn. De school toekomstbestendig houden wordt door het bestuur van SWS Yn de mande getypeerd als een forse opgave waarvoor tijd en expertise nodig is en wat niet aan een vrijwilligers-bestuur zou moeten worden overgelaten. De ervaring heeft ook geleerd dat het moeilijk is om gekwalificeerde personen voor deze vrijwillige taak te werven.

De gemeente heeft een (grondwettelijke) zorgplicht om te allen tijde te voorzien in voldoende en kwalitatief goed openbaar onderwijs voor haar inwoners. In dit licht is de overdracht van het bevoegd gezag naar de gemeente te legitimeren.

3. Relatie andere wettelijke taken gemeente

De gemeente heeft ook een verantwoordelijkheid op basis van de Leerplichtwet, voor- en vroegschoolse educatie, tegengaan van segregatie, aanpak van onderwijsachterstanden, jeugdhulp en jeugdgezondheidszorg. Het onderwijs is daarmee een belangrijke vindplaats voor kinderen, jongeren en gezinnen. Om die reden is een nauwe band met het onderwijs van belang. Met een overdracht van het bevoegd gezag naar de gemeente zal die band alleen maar beter worden.

4. Ontwikkeling Leer- en Ontwikkelcentrum 0-16 jaar

De gemeente is met het bestuur van Yn de mande en de Inspecteur Boelensschool in een proces om te komen tot een Leer- en Ontwikkelcentrum 0-16 jaar (hierna: LOC). Met het ondertekenen van een intentieverklaring op 6 oktober jl. hebben de betrokken partijen bekrachtigd dat zij zich gezamenlijk zullen inspannen om deze doelstelling te behalen. Het primaire doel van het LOC is om zoveel mogelijk kinderen thuisnabij op te vangen en onderwijs op maat te bieden. Daarbij willen we het huidige onderwijsaanbod op het eiland voor kinderen in de leeftijdscategorie van 0-16 jaar handhaven en versterken. Hierbij wordt gewerkt aan een vernieuwd onderwijsaanbod en een doorgaande lijn in de opvang en het onderwijs voor kinderen van 0 tot 16 jaar op Schiermonnikoog.

Beide schoolbesturen en -directies hebben aangegeven dat de inhoudelijke samenwerking het best tot zijn recht gaat komen als ook wordt samengewerkt in één schoolgebouw. De gemeente is wettelijk verantwoordelijk als het gaat om onderwijshuisvesting.

5. Leefbaarheid

De basisschool is de enige basisschool op het eiland en is daarmee een belangrijke schakel in de leefbaarheid op het eiland. De afgelopen jaren hebben we een financiële bijdrage gegeven aan de school om ervoor te zorgen dat de kwaliteit en de continuïteit op school gewaarborgd is. Met een overname van het bevoegd gezag heeft de gemeente een directe relatie om te sturen op beide aspecten en daarmee met één van de pijlers van de leefbaarheid op Schiermonnikoog.

Fusie-effectrapportage

Op grond van artikel 64 van de WPO moet een schoolbestuur bij een overdracht van bevoegd gezag een fusie-effectrapportage opstellen. In de fusie-effectrapportage staan de gevolgen van deze overdracht beschreven voor personeel, leerlingen en ouders.

Een fusie-effectrapportage moet een advies over de wenselijkheid bevatten van het college van Burgemeester en Wethouders (B&W). Een schoolbestuur dient de rapportage ter instemming voor te leggen aan de betrokken medezeggenschapsraad. De fusie-effectrapportage is als bijlage toegevoegd.

Het college heeft op basis van de uitgangspunten en het doel van de bestuurlijke overdracht, besloten om een positief advies te geven onder voorbehoud van instemming van de gemeenteraad.

De medezeggenschapsraad van SWS Yn de mande heeft een instemmingsrecht op de inhoud van de fusie-effectrapportage, de omzetting tot openbare school en op het besluit tot overdracht van de school aan de gemeente. Voorafgaand aan haar besluitvorming heeft de medezeggenschapsraad de ouders van SWS Yn de mande geraadpleegd over de omzetting en de wenselijkheid van de overdracht. De ouders hebben louter positief gereageerd. De medezeggenschapsraad heeft daarop formeel ingestemd ten aanzien van de inhoud van de fusie-effectrapportage, de omzetting en de bestuurlijke overdracht van de school. De precieze datum van overdracht is afhankelijk van het

moment van goedkeuring van de minister ten aanzien van deze overdracht. Gegeven de termijnen bij onder meer het ministerie van OCW kan dit uiterlijk 1 februari 2021 zijn, of zoveel eerder als mogelijk. Voor de leerlingen, het personeel en de school zal de precieze datum geen nadelige invloed hebben.

Nieuwe situatie

In de raadsvergadering van 15 september jl. heeft u kennis kunnen nemen van de memo 'rollen, taken en bevoegdheden onderwijs' (zie bijlage). In beginsel vormt het college van B&W het bestuur van de school en controleert de gemeenteraad het college van B&W. In de huidige gedualiseerde gemeentelijke verhoudingen zijn dan vervolgens het college van B&W het dagelijks bestuur van de school en de gemeenteraad het algemeen bestuur (intern toezichthouder).

In de situatie voor het basisonderwijs Schiermonnikoog wordt vervolgens de directeur van de basisschool gemandateerd met de bestuurlijke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden, namens het bevoegd gezag (het college van B&W). Daarmee wordt de directeur in uitvoering het schoolbestuur, zoals bedoeld in de Code Goed Bestuur. Al deze zaken worden uitgewerkt in een nader op te stellen Nota Basisonderwijs Schiermonnikoog welke in later stadium aan u zal worden voorgelegd.

Door de overdracht van het bevoegd gezag zal de basisschool formeel gezien een openbare school worden. Met het instellen van een identiteitscommissie waarin de beide identiteiten van SWS Yn de mande (openbaar en protestant-christelijk) vertegenwoordigd zijn zal de basisschool een samenwerkingschool blijven waar iedereen zich thuis voelt. Met het overdragen van het bevoegd gezag zal er dan ook geen verandering zijn in de wijze waarop nu op school wordt lesgegeven.

Vervolgtraject

Na instemming van de gemeenteraad met het besluit tot overdracht van het bevoegd gezag aan de gemeente kan het proces tot overdracht formeel in gang worden gezet. Dit gaat via de notaris middels een akte van bestuursoverdracht. De conceptakte is als bijlage aan dit raadsvoorstel toegevoegd. Met de instemming van de gemeenteraad en ook de goedkeuring namens de minister kan de akte worden gepasseerd zodat de overdracht een feit wordt.

Door de overdracht van de samenwerkingschool Yn de mande aan de gemeente Schiermonnikoog zal de stichting die de school thans in stand houdt alsdan 'leeg' zijn. Het bestuur van de stichting zal de stichting dan ook wensen te ontbinden na de overdracht. Om de stichting te kunnen ontbinden, is op grond van artikel 21 lid 2 van de statuten van de Stichting Samenwerkingschool Yn De Mande mede de instemming vereist van de gemeenteraad. Het bestuur zal dit proces verder uitvoeren nadat het proces van de bestuurlijke overdracht met succes is afgerond.

Kanttekeningen

De gemeenteraad kan besluiten niet in te stemmen met overdracht van het bevoegd gezag van SWS Yn de mande aan de gemeente. In dat geval zal een nieuw bestuur voor SWS Yn de mande moeten worden gezocht aangezien het huidige bestuur heeft aangegeven in januari 2021 terug te treden. Zoals eerder beschreven is het moeilijk om personen te vinden die deze taak op zich willen nemen. De toekomstbestendigheid en continuïteit van de school zou daarmee onder druk komen te staan. Voorts zal er dan een nieuw proces dienen te worden opgesteld om te komen tot aanpassing van de bestuurlijke structuur waarin de taken en bevoegdheden van bestuur, intern toezicht en extern toezicht goed zijn verdeeld. Ook zullen de statuten van SWS Yn de mande dan dienen te worden aangepast, naast dat er nieuwe leden voor het bestuur en intern toezicht dienen te worden gevonden.

Voorstel

1. In te stemmen met de overdracht van het bevoegd gezag van Stichting Samenwerkingschool Yn de mande van de school aan de gemeente Schiermonnikoog;
2. In te stemmen met het ontbinden van Stichting Samenwerkingschool Yn de mande.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Schiermonnikoog,
de secretaris, de burgemeester,

R. Thedinga

I van Gent

Bijlagen:

- Fusie-effectrapportage
- Conceptakte bestuursoverdracht
- Memo rollen, taken en bevoegdheden onderwijs